

SUOMEN HARMAAHIRVIKOIRAJÄRJESTÖ
FINSKA JÄMT- OCH GRÅHUNDKLUBBEN RY
Kanervistontie 5, 91560 Kylmälänkylä
www.shhj.info

19.5.2025
LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Dnro **VN/9336/2025**

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta Suomen karhukannan hoitosuunnitelmaksi

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö Finska Jämt- och Gråhundklubben ry kiittää mahdollisuudesta lausua esityksen kohteena olevasta karhukannan hoitosuunnitelmasta.

Lyhyesti järjestöstämme

Olemme Suomen Kennelliiton alainen rotujärjestö. Järjestö perustettiin vuonna 15.6.1960 nimellä Suomen Jämt- ja Gråhundkerho. Vuonna 1979 nimi muutettiin Suomen harmaahirvikoirajärjestöksi – Finska jämt- och gråhundklubben ry:ksi. Jäsenmäärämme vuoden 2024 lopussa oli 6868 jäsentä. Shhj:n alaisia rotuja ovat harmaa norjanhirvikoiraa, jämtlanninpystykorva, musta norjanhirvikoiraa, valkoinen ruotsinhirvikoiraa ja hälleforsinkoiraa. Järjestön tarkoituksena on edistää oloihimme soveltuvan hirvikoiran kehittämistä. Järjestön edustaminen rotujen pääasiallinen käyttö on hirvenmetsästys ja ne luetaan ns. pysäyttäviin hirvikoiriin. Rotujamme käytetään menestyksellisesti myös karhunmetsästykseseen.

Suomen karhukannan hoitosuunnitelman päämäärä

Ensisijaisena päämääränä hoitosuunnitelmassa tulee olla ihmisten turvallisuuden varmistaminen ja omaisuuden suoja. Vaikka suurpedot eivät olekaan Suomessa viimeisinä aikoina ihmisiä vahingoittaneet, niin "läheltä piti" tapauksia tunnetaan jo lukuisia poislukien ihmisten omaisuuden rikkoutuminen joita vuosittain tapahtuu merkittävästi. Ihmisten tuntema turvattomuus on riittävä uhka ja selvää on, että turvattomuuden tunne aiheuttaa ihmisen hyvinvoinnille suuret haasteet. Toissijaisena tavoitteena on karhukannan elinvoimaisuuden turvaaminen. Hoitosuunnitelman päämäärä ei saa estää metsästyksen toteuttamista, viime vuosina kannanhoidollinen metsästys on estynyt suurella osalla maata. Oikeuskäytäntö ei saa rakentua tiukemmaksi mikä yhteiskunnan toimivuuden ja turvallisuuden kannalta on merkittävää. Suomalaisessa metsästyskulttuurissa karhun metsästys on ollut tärkeässä roolissa ja on kuulunut metsästysperinteeseen jo vuosisatoja. On pystyttävä ylläpitämään tätä metsästyskulttuuriperintöämme myös tulevaisuudessa.

LAUSUNTO

Karhukannan hoitosuunnitelma tulee olla koko Suomen kattava, vain Itä-Suomeen kohdistuva metsästyksellinen hoitosuunnitelma ei hoida koko Suomen karhukantaa. Itä-Suomen hoitosuunnitelma hoitaa Suomen ja Venäjän välistä kantaa pienimuotoisesti. Tavoitteena pitää olla koko Suomen kattava hoitosuunnitelma, koska karhukanta on suuri myös muualla kuin Itä-Suomen alueella. Hoitosuunnitelmassa on tavoitteena ihmisarkuuden säilyttäminen joten olisi suotavaa, että ihmisarkuus säilyy koko maassa.

Suotuisan Suojelutason viitearvo 1400 yksilöä on katsottu koko maan mittakaavassa, joten myös hoitosuunnitelma on katsottava niin, että vuotuisesti koko Suomessa pystytään tarvittaessa kannan kasvaessa metsästämään ilman uutta lainsäädännön ”aukaisua”.

Karhukannan kasvu Suomessa johtaa pitkällä aikavälillä vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien käytön lisääntyneeseen tarpeeseen, koska viljelys-, kotieläin- sekä mehiläistarhavahinkojen riski kasvaa. Seuraukset johtaa yhteiskunnalle korkeisiin kustannuksiin ja vähentyneeseen hyväksyntään karhuja kohtaan sekä lisääntyneeseen huoleen väestön keskuudessa.

Luonnoksessa on syytä ottaa huomioon, että Suomessa metsästysharrastus on säilyttänyt vahvan suosion, metsästäjien määrän ollessa vuonna 2024 yli 300 000 henkeä.

Karhunmetsästys on arvostettu metsästysmuoto Suomessa ja saaliina karhua arvostetaan ja kunnioitetaan. Metsästyskulttuurin- myös karhunmetsästyksen säilyttäminen vahvana on meidän suomalaisten perintöä tuleville sukupolville ja on myös taloudellisesti merkittävä kokonaisuus koko maassa. Karhunmetsästys osana metsästyskoiraharrastusta on rotujärjestöme jäsenten osalta merkittävää, ja moni järjestöme jäsenistä kouluttaa koiraansa karhunmetsästystilanteita varten kuin myös vahinkojen estämiseen.

Rotujärjestöme jäsenten koirat on merkittävässä roolissa niin metsästyksen kuin SRVA tehtävien hoitamisessa. Mikäli karhunmetsästyksen tulevaisuus on vaakalaudalla myös karhulle toimivien koirien kouluttaminen on haastavaa ja täten vahinkojen määrä nousee ja tiettyjen vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistaminen vaativaa ellei jopa mahdotonta.

Tämä on hyvä kirjata lakiin, siis metsästyksen mahdollistaminen siksi, että se varmistaa poliisille välttämättömien työkalujen olemassaolon (osaavat ihmiset ja kyvykkäät suurriistakoirat).

Keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi

Luonnoksessa on todettu toimenpiteinä karhun kanta-arvion yleisen kehitystyön jatkuminen Luonnonvarakeskuksessa.

Todetaan lausunnossamme, että kehitetään metsästysseurojen ja suurpetoyhdyshenkilöiden sekä Luonnonvarakeskuksen kanssa yksilöiden seurantaan liittyviä toimia ja laskentatapoja. Otetaan huomioon kansalaisten ilmoittamat yksilöt ja pidetään vuotuista tilastoa Riistakeskusten toimeenpanemana. Pitäisi kehittää Riistakeskusten toimesta alueellisesti sopivaa laskentatatapaa (käytetään hyödyksi metsästysseurojen keräämää dataa, riistakameran kuvia, lumijälkilaskentaa tms. alueellisesti sopivaa tapaa), yksi tapa ei sovellu valtakunnallisesti joka paikkaan. Vain Luonnonvarakeskuksen (LUKE) laskentatapa on yhden näkemyksen kaltainen (tiedon paikkaansa pitävyys ja luotettavuus) ja heidän ja muun kerätyn datan yhteensovittaminen olisi tärkeä kannanlaskemisen kannalta, jolloin voidaan laatia kattava yhteenpitävä määrä.

On tutkittava haaskakuvauksen vaikutus alueellisen karhukannan käyttäytymiseen.

Erauspentujen tilanne on herkkä ja haaskakuvaus vaikuttaa karhujen ihmisarkuuden menettämiseen (tottuminen ko. tilanteessa ihmisen käyttäytymiseen ja hajuun). Lakia ja säännöksiä laadittaessa on otettava huomioon karhun kiima-aika, joka on touko-heinäkuussa. Tällöin karhujen tulisi antaa olla rauhassa ja lisääntyä ilman, että ihminen on karhujen läheisyydessä (kuvaaminen, kuvauskojut). Kiima-aikana karhut suorittavat urosten välistä taistelua naaraista, joten tämänkin osalta on turvattava ko. lajityypillinen ja luonnonmukainen käyttäytyminen.

Metsästyskoirien kouluttamisen mahdollisuus karhun metsästyksessä ja metsästyksen ulkopuolella niin, että huomioidaan yleinen karhun metsästysaika, luovutaan myös

viranomaisille tehtävästä ilmoitusvelvollisuudesta kokonaan kun kyseessä on harjoitus-, koulutus- tai taipumuskoetilanne.

Kiintiöpyynnin osalta poronhoito-alueella tulee olla varmistettuna, että lupien saajilla on tarvittavat lupa-asiakirjat ja aseet karhunmetsästyksen aloittamiseksi. Tämä tulee ottaa huomioon jo hoitosuunnitelmassa ja tarvittaessa ko. asetuksessa.

Valitusmenettelyn osalta, tulee tarkastella lakia ja asetusta säädettäessä, että valitusoikeus on vain henkilöillä, yhteisöillä tai yhdistyksillä vain jos heillä on todellista toimintaa alueella josta valitetaan, ei voi olla mahdollista, että kannanhoidollista metsästystä vaikeutetaan aiheettomilla ja asiattomilla valituksilla.

Jokaiseen kannanhoitoalueen tavoitteisiin lisätään: ***Tavoitteena on, että kannanhoitoalueella pidettäisiin yllä alueen karhukannan ihmisarkuutta ja hallittaisiin karhujen aiheuttamia vahinkoja purkamalla karhutihentymiä sekä hallitsemalla karhukannan kasvuvauhtia ja kokoa. Karhun kannanhallinnassa otetaan myös huomioon monilajinen kannanhoito ja lajien väliset suhteet.***

Jokaiseen kannanhoitoalueen toimenpiteeseen lisätään: ***Kannanhoitoalueella karhun aiheuttamia vahinkoja pyritään vähentämään vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys). Otetaan huomioon metsästyksen suunnittelussa, etteivät kannassa tapahtuvat suunnitellut muutokset missään olosuhteissa laske karhukantaa alle suotuisan suojelutason.***

SRVA-tehtävien osalta järjestön näkemys ja lisäys toimenpiteisiin on: ***että karhuihin liittyvää suurriistavirka-aputoimintaa kehitetään yhteistyössä poliisin, Suomen riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten sekä metsästäjien kanssa jotka osallistuvat SRVA tehtävien hoitoon metsästyskoirien kanssa.***

Lausunnon keskeinen sisältö

Olennaista on, että tämänkaltaisen kannanhoito pohjautuu tieteellisesti vankalla pohjalla olevaan säännöllisesti tuotettuun kanta-arvioon, jonka perusteella voidaan asettaa vuotuinen metsästyskiintiö, arvioida kiintiön vaikutus kannan hoitosuunnitelman tasoon ja huolehtia kannan säilymisestä suotuisalla suojelutasolla. Kun päätökset tehdään vuosittain, voidaan tarvittaessa reagoida nopeasti karhukannassa tapahtuviin muutoksiin jokaisella kannanhoitoalueella. Säännös tai asetukset ei saa estää kannanhoitoalueilla tapahtuvaa metsästystä.

Kannanhoidollisella karhunmetsästyksellä pitää pyrkiä: - Ylläpitämään karhun ihmisarkuutta, mikä vähentää konflikteja. - Säilyttämään karhujen tiheys sillä tasolla, että haitat ja vahingot ihmistoiminnoille, tuotantoeläimille ja luonnonvaraiselle riistalle pysyvät sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti hyväksyttävänä. Mahdollistaa metsästyskoiran koulutuksen metsästystä ja SRVA toimintoa varten.

Mahdollistaa paikallisten ihmisten vaikutusmahdollisuuksia karhun läsnäolosta seuraavien ongelmien (esimerkiksi tiheään karhukannan aiheuttamat pelkotilat marjastuksessa ja sienestyksessä) ratkaisemiseen.

Karhukannan hoitaminen metsästäjällä on yksi keino pitää karhukantaa määritellyssä yksilömäärässä (1400). Karhun metsästys on perustunut

kannanhoidollisiin seikkoihin, kuten karhun ihmisarkuuden ylläpitoon ja kannan hallintaan niin, että ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset seikat otetaan huomioon.

Vuonna 2024 poronhoitoalueen ulkopuolella ei metsästetty enää yhtään karhua kannanhoidollisin poikkeusluvin tiukentuneen oikeuskäytännön vuoksi. Tällainen ei saa olla mahdollista tulevaisuudessa, koska metsästysverotuksen suunnittelussa on otettu huomioon vaikutus suotuisan suojelutason säilyttämiseen ja karhukanta onkin ollut suotuisalla suojelutasolla koko Suomen EU jäsenyyden ajan.

Rotujärjestömme jäsenten koirat on merkittävässä roolissa niin metsästyksen kuin SRVA tehtävien hoitamisessa. Mikäli karhunmetsästyksen tulevaisuus on vaakalaudalla on myös karhulle toimivien koirien kouluttaminen haastavaa ja täten vahinkojen määrä nousee ja tiettyjen vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistaminen vaativaa ellei jopa mahdotonta. Tämä on hyvä kirjata lakiin, siis metsästyksen mahdollistaminen siksi, että se varmistaa poliisille välttämättömien työkalujen olemassaolon (osaavat ihmiset ja kyvykkäät suurriistakoirat).

Karhuun liittyvät arvot suomalaisessa yhteiskunnassa koostuvat sekä karhusta arvostettuna eläimenä osana suomalaista luontoa että karhun arvosta riistaeläimenä. Karhulla on merkitystä myös saalistajana ja se vaikuttaa eri eläinlajien kantoihin joko suoraan tai välillisesti. Lajin saalistusvaikutus hirvieläimiin otetaan huomioon karhun metsästysmäärien suunnittelussa.

Alueellisten riistaneuvostojen kautta pyritään lisäämään laadukkaaseen riistatietoon pohjautuvaa rakentavaa keskustelua karhun kannanhoidosta. Keskustelun tuloksena muodostunut näkemys alueellisesta karhukannan hoidon onnistumisesta jalkautetaan kentälle oikea-aikaisella tiedottamisella.

Ristijärvellä 19.5.2025

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö - Finska Jämt- och Gråhundklubben ry

Kunnioittavasti

Mika Tolonen, puheenjohtaja